

De Minister van Infrastructuur en Milieu
Mw. M.H. Schultz van Haegen – Maas Geesteranus
www.Internetconsultatie.nl

Excellentie,

Bij deze sturen wij u de reactie van de Federatie Grote Monumentengemeenten op de concept Invoeringswet en de wijziging Omgevingswet zoals voorgelegd bij de internetconsultatie van 5 januari 2017.

Buiten het hieronder genoemd punt over de advisering bij archeologische rijksmonumenten, maakt de FGM geen opmerkingen betreffende de archeologie. Wij hebben de volgende opmerkingen:

- We constateren dat de huidige mogelijkheid tot een voorlopige aanwijzing van een gemeentelijk monument wordt vervangen door een voorbereidingsbesluit (Wijziging Omgevingswet 4.14). Aangezien deze bevoegdheid door de Raad gedelegeerd kan worden aan het college van B&W, zien wij in deze veranderde juridische procedure geen bezwaar.
- Zoals we reeds eerder hebben aangegeven, betreuren we de scheiding tussen archeologie en het overige erfgoed in de regelgeving. De Omgevingswet zien wij als een uitgelezen kans om de afstand tussen de diverse disciplines binnen het erfgoedveld op te heffen. Een van de grote verworvenheden van de afgelopen jaren is de integrale visie op en omgang met zoveel mogelijk vormen van erfgoed. Kunstmatige scheidslijnen uit het verleden horen daar niet meer bij. Het huidige voorstel (wijziging Omgevingswet 5.11) om de beslissingsbevoegdheid omtrent activiteiten betreffende archeologische rijksmonumenten weer volledig bij het Rijk te leggen beschouwen wij als een voorbeeld van een dergelijke kunstmatige scheidslijn. De onder MoMo ingezette decentralisatie omtrent de vergunningverlening betreffende rijksmonumenten zou naar onze mening ook moeten gelden voor archeologische rijksmonumenten. Het gegeven dat dergelijke vergunningen binnen een gemeente weinig voorkomen zien wij niet als voldoende argument. Datzelfde gaat op voor gemeenten met kleine aantallen gebouwde rijksmonumenten of voor wijzigingen aan gebouwde rijksmonumenten met bijvoorbeeld zeldzame materialen of onderdelen. Denk daarbij ook aan de specifieke kennis omtrent beschermde tuinen en landgoederen. In die gevallen is evident het specialistisch advies van de RCE van belang. Veel gemeenten beschikken over voldoende deskundigheid op het gebied van de archeologie. Eenzelfde verschil constateren wij ook in Art. 11.26 waarin de archeologiebepalingen via het overgangsrecht direct onderdeel van het omgevingsplan worden, waar datzelfde voor de overige artikelen uit een gemeentelijke erfgoedverordening niet het geval is. Wij willen u dan ook vragen de artikelen betreffende de zorg voor gemeentelijke monumenten op eenzelfde wijze via het overgangsrecht direct onderdeel te laten maken van het omgevingsplan.
- In artikel 22.6 Invoeringswet is bepaald dat de status van reeds aangewezen gemeentelijke monumenten niet appellabel is. Wij steunen dit voorstel van harte. Wel vragen we aandacht voor de gemeentelijke beschermde stads- dorpsgezichten. Deze moeten ook zonder onnodige herhaling van procedures in het omgevingsplan opgenomen kunnen worden.
- Zowel de aanwijzing van (archeologische)rijksmonumenten en van rijksbeschermd stads-en dorpsgezichten, als de bepalingen activiteit wijzigen rijksmonument en de bouwactiviteit, zijn in aparte regelgeving opgenomen. Voor monumenten zijn deze toetsen niet te scheiden: constructie is namelijk altijd van monumentale waarde. Vroegtijdige afstemming met de monumentendeskundige van de gemeente is noodzakelijk voor het behoud van de monumentale waarden. De voorgestelde constructie is niet helder voor de burger en de betreffende overheden, en draagt als risico in zich dat er en meer tijd en geld nodig is voor

handhaving. We pleiten daarom voor het opnemen van dergelijke sterk verwante regelgevingen binnen één wetsonderdeel.

- De regelgeving omtrent het vergunningvrij bouwen wordt grotendeels verlegd naar het invoeringsbesluit. De huidige insteek waarbij de gemeente keuzevrijheid behoudt binnen het omgevingsplan betreffende monumenten en beschermde stads-en dorpsgezichten juichen wij toe. We willen er graag op wijzen dat het zeker niet de insteek van gemeenten is om hierop weer alle wijzigingen als vergunningplichtig te behandelen. Uitgangspunt blijft: overbodige regeldruk voorkomen. We worden graag betrokken bij het opstellen van de nadere uitwerking in het aangekondigde invoeringsbesluit.
- In artikel 5.5 van de Omgevingswet is het verbod op handelen in strijd met een verkregen omgevingsvergunning vastgelegd. Daarbij ontbreekt een verwijzing naar cultureel erfgoed. Alleen de rijksmonumentenactiviteit is genoemd. Gemeentelijke en provinciale monumenten vallen nu buiten dit verbod, waar dit wel noodzakelijk is voor een goede handhaving.
- In artikel 5.6 van de Omgevingswet is het verbod op het in stand laten van een illegale situatie geregeld. Hierin is alleen sprake van een bouwactiviteit. Echter bij monumenten zijn ook illegale ingrepen relevant die niet onder bouwen worden verstaan. Voorbeelden zijn ongediertebestrijding, gevelreiniging en schilderwerk maar ook tal van werkzaamheden aan monumentale parken. Ons verzoek is dit artikel aan te vullen met een verwijzing naar een monumentenactiviteit.
- Zoals wij reeds in onze eerdere reacties hebben aangegeven, betreuren wij dat het zondermeer mogelijk is om alle aanvragen gesplitst aan te vragen per activiteit. Door de ervaringen met de WABO constateren wij dat de gecombineerde aanvraag voor veruit de meeste initiatieven bijzonder waardevol is. De uitbreiding van de wet met extra complicerende activiteiten geldt voor een zeer beperkt aantal aanvragen. Het heeft onze voorkeur dat de keuze in het aanvragen van losse activiteiten wordt beperkt tot een aantal specifieke activiteiten.
- Tot slot vragen wij aandacht voor een zorgvuldige verwerking van de motie De Vries. Wij pleiten voor een landelijk uniforme regelgeving voor rijksmonumenten gezien het landelijk belang hiervan. Situaties waarbij binnen eenzelfde gemeente de verplichting voor sommige monumenten wel geldt en voor andere niet vinden we, gezien de gewenste helderheid en eenvoud van regelgeving, ongewenst. Ook ontstaat daardoor een verschil in regelgeving tussen rijksmonumenten die op zichzelf goed vergelijkbaar zijn, maar doordat ze toevallig in een andere gemeente liggen, aan verschillende regelgeving onderhevig zijn. Technisch is een melding heel eenvoudig te realiseren doormiddel van een aanvink-optie in het Omgevingsloket.

Wij hopen dat onze reactie een nuttige bijdrage zal leveren aan de vervolmaking van deze belangrijke wetgeving.

Met vriendelijke groet,
drs. Karin Westerink MBA
Voorzitter Federatie Grote Monumentengemeenten
p.a. m.burger@erfgoedleiden.nl